

Nr 46.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående användande av uppkommet överskott å anslag till uppförande av mässbyggnader för underofficerare och manskap vid vissa truppförband m. m.; given Stockholms slott den 11 februari 1916.

Under åberopande av närlagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att av förefintlig behållning å de av 1908—1911 års riksdagar för uppförande av mässbyggnader för underofficerare och manskap vid vissa truppförband å extra stat anvisade medel må till byggmästarfirman S. Johansson i Luleå utbetalas ett belopp av 5,700 kronor såsom ersättning för en del av firman åsamkad förlust vid uppförandet av dylik mässbyggnad vid Norrbottens regemente, samt

att för täckande av uppkommen brist i de för uppförande av kasernetablissemang för Västerbottens regemente av 1904 års riksdag beviljade medel må tagas i anspråk *dels* av behållningen å förenämnda av riksdagen för uppförande av mässbyggnader anvisade medel ett belopp av 37,057 kronor 66 öre, *dels ock* av försäljningssumman för Skånska dragonregementets gamla kasernetablissemang i Ystad ett belopp av 17,532 kronor 46 öre.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

B. B. E. Mörcke.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 11 februari 1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Mörcke, yttrade härefter:

»Till uppförande av mässbyggnader för underofficerare och manskap vid vissa truppförband beviljade riksdagen åren 1908 och 1909 tillhoppa 1,411,000 kronor, därav å extra stat för år 1909 500,000 kronor, å extra stat för år 1910 545,000 kronor samt å extra stat för år 1911 366,000 kronor. Därjämte anslog 1911 års riksdag till ytterligare mässlokaler vid Vendes artilleriregemente 14,000 kronor, vilket belopp anvisades å extra stat för år 1912.

Uti underdånig skrivelse den 16 maj 1914 anmälde arméförvaltningens fortifikationsdepartement, att å förenämnda för mässbyggnader anslagna medel uppstått ett överskott av 117,200 kronor, samt hemställde därvid bland annat, att av nämnda överskott måtte få tagas i anspråk

dels 2,500 kronor för gäldande av ett jämlikt brev den 19 augusti 1910 för fullbordande av en mässbyggnad för underofficerare och manskap vid Smålands husarregemente förskjutet belopp, dels ock 71,942 kronor 34 öre för gäldande av viss del av jämlikt särskilda brev den 11 mars och den 15 april 1910 förskjutna medel för fullbordande av sjukhusbyggnader för vissa truppförband.

Genom brev den 3 juni 1915 biföll Kungl. Maj:t fortifikationsdepartementets framställning.

Överskottet å mässbyggnadsanslagen utgör således numera $[117,200 - (2,500 + 71,942 : 34) =]$ 42,757 kronor 66 öre.

Uti sin förenämnda skrivelse föreslog fortifikationsdepartementet, att detta överskott måtte få användas dels för beredande av viss ersättning åt byggmästarfirman S. Johansson i Luleå, dels ock för täckande av en del utav den brist, som uppkommit i anslaget för uppförande av kasernetablissemang för Västerbottens regemente.

Ersättning åt byggmästarfirman S. Johansson.

Vid beviljandet av förenämnda anslag till mässbyggnader avsågs, att dylika byggnader skulle uppföras enligt två särskilda typer, nämligen en större, avsedd för ett vanligt infanteriregemente, och en mindre, avsedd för övriga truppförband. Kostnaderna för uppförande av ifrågasvarande byggnader hade av Kungl. Maj:t och riksdagen beräknats för Norrbottens regemente (den större typen) till 80,000 kronor och för vart och ett av de tre övriga till Boden förlagda truppförbanden (den mindre typen) till 71,000 kronor. De av Kungl. Maj:t sedermera fastställda kostnadsförslagen för de särskilda mässbyggnadstyperna slutade emellertid å 73,000 kronor respektive 66,000 kronor.

Uti skrivelse till arméförvaltningens fortifikationsdepartement den 9 augusti 1910 anmälde byggmästarfirman S. Johansson i Luleå, vilken i egenskap av entreprenör fått sig anförtrött uppförandet av mässbyggnaderna för de i Boden förlagda truppförbanden, att i firmans anbud beträffande mässbyggnaden för Norrbottens regemente anbudssumman till följd av felskrivning upptagits till 45,000 kronor i stället för 55,000 kronor, och anhöll firman på grund härav, att entreprenadsumman för denna byggnad måtte få höjas till sistnämnda belopp.

Som emellertid vid dåvarande tidpunkt icke kunde avgöras, i vad mån de för ifrågasvarande och en del andra byggnadsarbetens utförande anvisade medlen lämnade tillgång till den begärda ökningen av entre-

Framställning
av bygg-
mästarfirman
S. Johansson.

prenadsumman, förklarade fortifikationsdepartementet genom beslut den 24 augusti 1910 ansökningen icke kunna för det dåvarande föranleda till någon departementets åtgärd, men ville departementet, sedan mässbyggnaden blivit uppförd, efter föreliggande omständigheter på förnyad framställning taga i övervägande, i vad mån departementet kunde villfara firmans begäran.

Sedan samtliga mässbyggnader i Boden blivit uppförda, besiktigade och godkända, förnyade firman i skrivelse den 22 december 1911 till fortifikationsdepartementet sin anhållan samt framhöll därvid ytterligare, att arbetskostnaderna på grund av tillstötande ogynnsamma omständigheter, såsom långvarig nederbörd och hinder för installationer, fördyrats, varigenom den firman åsamkade förlusten blivit så mycket kännbarare.

Fortifikationsbefälhavaren i Boden tillstyrkte ansökningen samt meddelade, att å anslaget till mässbyggnaden för Norrbottens regemente beräknades uppstå en behållning av 12,447 kronor 10 öre.

Fortifikations-
departe-
mentets fram-
ställning den
16 mars 1912.

Med underdånig skrivelse den 16 mars 1912 överlämnade fortifikationsdepartementet ansökningen till Kungl. Maj:t samt anförde därvid följande:

De anbud, som av byggmästarfirman S. Johansson avgivits å mässbyggnaderna i Boden, hade varit:

för Norrbottens regemente	45,000 kronor
» Norrlands artilleriregemente	44,500 »
» Boden—Karlsborgs artilleriregemente	45,500 »
» Bodens ingenjörkår	45,500 »

De anbud, som av näst lägste anbudsgivaren, byggmästaren Flemström, avgivits å dessa byggnader, hade varit:

för Norrbottens regemente	55,400 kronor
» Norrlands artilleriregemente	48,800 »
» Boden—Karlsborgs artilleriregemente	49,600 »
» Bodens ingenjörkår	49,600 »

Enligt Flemströms anbud skulle alltså massen för Norrbottens regemente kosta 55,400 och övriga mässar i medeltal omkring 49,300 kronor, d. v. s. en prisskillnad av 6,100 kronor mellan förstnämnda och övriga mässbyggnader, under det att firman S. Johanssons anbud upptog för massen för Norrbottens regemente ett belopp, som vore 100 kronor mindre än medelpriset för de övriga mässbyggnaderna. Att ett misstag från entreprenörens sida vore begånget, syntes fortifikationsdepartementet oförtydligt. Emellertid förefölle det begärda tillskottet, 10,000 kronor, departementet vara för högt tilltaget. Vid bedömandet av firmans

anbud å mässbyggnaden för Norrbottens regemente syntes detta hava bort sluta å ett belopp, som stode ungefär i samma förhållande till medeltalet av firmans anbud å övriga mässbyggnader som Flemströms anbud å ifrågavarande mässbyggnad stode i förhållande till hans medelpris å de övriga. Efter sådan beräkningsgrund skulle firmans anbud hava varit 50,721 kronor och det honom tillkommande tillskottet bliva (50,721 — 45,000 =) 5,721 kronor eller i runt tal 5,700 kronor.

På grund av vad sålunda anförts, hemställde fortifikationsdepartementet, att Kungl. Maj:t måtte medgiva utbetalandet till byggmästarfirman S. Johansson av en ersättning å 5,700 kronor för firman åsamkad förlust för uppförandet av mässbyggnaden för Norrbottens regemente, och föreslog departementet, att nämnda belopp finge utgå av de för byggnaden anvisade medlen, vilka därtill lämnade tillgång.

Sedan dåvarande chefen för lantförsvarsdepartementet, i och för prövning av det framställda ersättningsanspråket, den 31 december 1912 anbefallt fortifikationsdepartementet att låta genom vederbörande fortifikationsofficer från firman införskaffa utdrag av dess böcker för styrkande av storleken av den påstådda förlusten, överlämnade departementet med skrivelse den 23 april 1913 dels ett av bokföraren H. Segergren utarbetat sammandrag av firmans räkenskaper rörande uppförandet av förenämnda fyra mässbyggnader i Boden, dels ock två intyg rörande Segergrens skicklighet såsom bokförare.

Enligt ett å berörda utdrag av Segergren tecknat intyg hade firman drabbats av en förlust å ifrågavarande byggnadsarbeten av i runt tal 11,500 kronor. Då utgifterna för alla fyra byggnaderna sammanförts i räkenskaperna, vore det visserligen icke möjligt att med ledning av dessa bestämt avgöra, å vilken mässbyggnad förlusten uppstått. Av en företedd tablå över fördelningen av arbetslönerna till träarbetarna syntes emellertid framgå, att mässbyggnaden för Norrbottens regemente i förevarande hänseende dragit omkring 4,000 kronor högre kostnad än en var av de övriga tre mässbyggnaderna. Då man finge antaga, att övriga arbetskostnader och utgifter för material för förstnämnda byggnad varit i samma proportion högre, medan den av firman åtnjutna ersättningen varit ungefär lika för alla byggnaderna, syntes man med ganska stor bestämdhet kunna påstå, att den uppkomna förlusten uppstått å Norrbottens regementes mässbyggnad.

Uti sin förberörda skrivelse den 16 maj 1914 har nu fortifikationsdepartementet hemställt, att av förenämnda å mässbyggnadsanslagen

Ytterligare
utredning i
ärendet.

Fortifikations-
departe-
mentets före-
varande fram-
ställning.

uppkomna överskott måtte få utgå den uti departementets skrivelse den 16 mars 1912 begärda ersättningen av 5,700 kronor till byggmästarfirman S. Johansson.

Arméförvalt-
ningens civila
departements
yttrande.

Arméförvaltningens civila departement har uti infortrat yttrande den 27 april 1915 förklarar, att därest Kungl. Maj:t skulle finna skäl bifalla den gjorda framställningen om ersättning åt firman, hinder icke syntes möta för ersättningsbeloppets utgående från behållningen å mässbyggnadsanslagen, enär besparingarna å Norrbottens regementes mässbyggnad ingått i nämnda behållning.

Departements-
chefen.

Då genom den i ärendet förebragta utredningen torde få anses ådagalagt, att vid entreprenadanbudens avgivande å ifrågavarande mässbyggnader i Boden ett misstag från entreprenörens sida blivit begånget med avseende å mässbyggnaden för Norrbottens regemente samt att den firman å entreprenaden åsamkade förlusten i väsentlig mån föranletts av berörda misstag, synes det mig vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att firman såsom ersättning för en del av nämnda förlust beredes ett tillskott till den betingade entreprenadsumman för uppförande av mässbyggnaden för Norrbottens regemente. Detta tillskott anser jag skäligen böra bestämmas till det av fortifikationsdepartementet föreslagna beloppet eller 5,700 kronor. I likhet med vederbörande myndigheter håller jag före, att nämnda belopp bör utgå från det å mässbyggnadsanslagen i deras helhet uppkomna överskottet. Med hänsyn till föreliggande omständigheter torde ärendet böra underställas riksdagens prövning.

Vid bifall till framställningen skulle av det befintliga överskottet å mässbyggnadsanslagen återstå ett disponibelt belopp av (42,757 kronor 66 öre — 5,700 kronor =) 37,057 kronor 66 öre.

*Täckande av brist i anslaget för uppförande av kasernetablissemang
för Västerbottens regemente.*

Av 1904 års riksdag beviljades till uppförande av nya byggnader för armén tillhopa 6,800,000 kronor. Därav avsågos 1,395,000 kronor till nytt kasernetablissemang för Västerbottens regemente och 1,391,000 kronor till nytt etablissemang för Jämtlands faltjägerregemente.

Uti sin förenämnda skrivelse den 16 maj 1914 har arméförvaltningens fortifikationsdepartement anmält, att å de för Västerbottens regementes kasernetablissemang anslagna medlen uppstått en brist å

64,590 kronor 12 öre, och har departementet hemställt, att för täckande av denna brist måtte få tagas i anspråk

dels förenämnda disponibla del av mässbyggnadsanslaget	kronor 37,057: 66
dels å anslaget för uppförande av kasernetablissemang för Jämtlands fältjägerregemente uppkommen behållning å	» 10,000: —
dels ock av försäljningssumman för Skånska dragonregementets gamla kasernetablissemang i Ystad, vilket efter riksdagens medgivande jämlikt nådigt brev den 12 maj 1911 försålts till den högstbjudande för 20,000 kronor,	» 17,532: 46
<hr/>	
Summa kronor	64,590: 12

Arméförvaltningens civila departement har i sitt förenämnda yttrande den 27 april 1915 förklarar sig finna förslaget att med överskott å mässbyggnadsanslaget täcka viss andel i förevarande brist i sak välbetänkt. Då emellertid det till mässbyggnader beviljade anslaget icke utan riksdagens medgivande syntes kunna användas till täckande av brist i det av riksdagen till uppförande av kaserner åt Västerbottens m. fl. regementen särskilt anvisade anslaget, syntes denna fråga böra underställas riksdagens prövning.

Arméförvaltningens civila departements yttrande.

Mot förslaget att till täckande av ifrågavarande brist använda den å Jämtlands fältjägerregementets kasernbyggnadsanslag uppkomna behållningen hade departementet icke något att erinra, då kostnaderna för såväl nämnda regementes som Västerbottens regementes kaserner ingått i samma anslag.

Vad slutligen anginge förslaget att för bristens täckande taga i anspråk viss del av försäljningssumman för Skånska dragonregementets gamla kasernetablissemang i Ystad, ansåge departementet detta böra bifallas. I brevet den 12 maj 1911 hade nämligen föreskrivits, att köpeskillingen för nämnda etablissemang skulle ingå bland medel, som vore avsedda att tagas i anspråk för kasernbyggnader. Emellertid ansåge departementet det kunna ifrågasättas, att härvid riksdagens medverkan borde påkallas.

Mot det av fortifikationsdepartementet framställda förslaget till täckande av den å Västerbottens regementes kasernbyggnadsanslag uppkomna bristen har jag icke något att erinra. Med hänsyn till vad civila departe-

Departementschefen.

mentet anført, torde ärendet böra underställas riksdagens prövning, så vitt angår användande av behållning å mässbyggnadsanslagen och av medel, som influtit genom försäljningen av Skånska dragonregementets gamla etablissemang.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får jag hemställa, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

att av förefintlig behållning å de av 1908—1911 års riksdagar för uppförande av mässbyggnader för underofficerare och manskap vid vissa truppförband å extra stat anvisade medel må till byggmästarfirman S. Johansson i Luleå utbetalas ett belopp av 5,700 kronor såsom ersättning för en del av firman åsamkad förlust vid uppförandet av dylik mässbyggnad vid Norrbottens regemente, samt

att för täckande av uppkommen brist i de för uppförande av kasernetablissemang för Västerbottens regemente av 1904 års riksdag beviljade medel må tagas i anspråk *dels* av behållningen å förenämnda av riksdagen för uppförande av mässbyggnader anvisade medel ett belopp av 37,057 kronor 66 öre, *dels ock* av försäljningssumman för Skånska dragonregementets gamla kasernetablissemang i Ystad ett belopp av 17,532 kronor 46 öre.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Harald Wiens.